

Fiskeøgla Gamla på utstilling

Av Aubrey Jane Roberts

Siden den ble gravd ut i 2009 har fiskeøgla «Gamla», vært huleboer i kjelleren på Geologisk Museum. For første gang blir hun nå utstilt i Naturhistorisk Museum i Oslo.

Utstillingen består av selve kronjuvelene til Geologisk Museum, som er nå stengt for oppussing. Den inneholder også Kongsberg-sølvet, *Tyrannosaurus rex*-avstøpningen «Stan», og «Ida» - verdens eldste mest komplette primatfossil.

Stjernen av showet er likevel «Gamla». Hun er den mest komplette fiskeøgla utgravd på Svalbard, kun haletuppen mangler. Da hun ble beskrevet i 2012, viste fiskeøgla seg å være en ny art og slekt for vitenskapen; nå kjent som *Crypterygius kristiansenae*.

«Gamla» og hennes slektninger trivdes i havet da dinosaurene levde på land, og er ca. 150 millioner år gammel. Etter å ha blitt gravd ut av Professor Jørn Hurum og hans Øglegravere, ble hun først preparert av og navngitt etter Lena Kristiansen. Deretter har preparant May-Liss Funke og jeg klargjort henne for utstilling, noe som tok 2 måneder med hardt arbeid.

Den spesiallagde utstillingsmonteren er sponset av Sparebankstiftelsen og designet og produsert av modellmakerne 10 Tons i Danmark. May-Liss, hennes mann og amatørpaleontolog Bjørn Funke og jeg jobbet en hel helg sammen med 10 Tons-gruppa for å få «Gamla» trygt inn i monterer. Å flytte en 5.5 m lang fossil øgle er ikke lett, så eget løfteutstyr ble designet og utviklet for begivenheten.

«Gamla» under utgravningen på Svalbard i 2009. Foto: Jørn Hurum

«Gamla» ble trillet inn på bord og er klar for å bli satt inn i monter. Foto: Bjørn Funke.

May-Liss Funke og ansatte fra 10 Tons stabiliserer «Gamla», under veiledning fra «Stan». Foto: Bjørn Funke.

Det er ikke hver dag man får preparere fossiler under en *Tyrannosaurus rex*. På bildene våre tatt underveis har T-rex «Stan» vist seg som litt av en linselus. I tillegg måtte vi passe på ikke å snuble i klør og kjever når vi jobbet. Men «Stan» var ikke alene i å være publikum, besøkende til Naturhistorisk Museum fikk også se hele affæren fra balkongen. Etter hvert som vi sakte, men sikkert la mer og mer av «Gamla» i monteret hadde alle tilstede en økende følelse av å være med i «Natt på museet». Når «Gamla» ble sklidd inn

i monterer holdt alle pusten. En svært skummel opplevelse, ettersom hun måtte senkes på skrå. For å få til dette brukte vi flere bøtter med paraloidkuler (et plastmateriale), som vi løste opp i ren alkohol. Ved å nærmest marinere fossilet i denne løsningen fikk vi stabilisert «Gamla» nok. Alt gikk bra, og ingen ben brakk. Grønn glass-sand var strødd i bunnen av monterer for estetikkens skyld. Totalt tok det ca. 300 timer arbeid fordelt på fire måneder å få henne klar, men nå kan hun oppleves av alle som besøkter Naturhistorisk Museum.

«Gamla» ferdigutstilt på Naturhistorisk museum. Foto: Jørn Hurum.